

Preek over Lucas 1,57-66 (Derde zondag van Advent): Het grote nieuws – door kleingeloof vertraagd.

Voorzang: Psalm 98, 1 en 2

Votum en Groet

Zingen: Opwekking 518 (Heer, U doorgrondt en kent mij...)

Doopformulier

Doopvragen

Zingen: Kinderlied 73

Doop van Senne Niek Maas

Zingen: Gezang 333

Dankzegging

Schriftlezing: Maleachi 3,20-24 en Lucas 1,5-25

Zingen: Psalm 113

Verkondiging van Lucas 1,57-66

Zingen: Gezang 124

Dankzegging en voorbeden

Collecte

Zingen: Psalm 98, 3 en 4

Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Het verhaal van vanmorgen heeft iets vertrouwds.

De geboorte van een kind.

De blijde kraamtijd, waarin familie en vrienden delen in de vreugde van de ouders.

Het ritueel van de besnijdenis dat lijkt op het ritueel van de doop.

De opname van het kind in de kring van hen die bij God horen.

En dat het kind de naam ontvangt, waarmee het bekend zal zijn.

Zeker in deze dienst, waarin weer een kindje wordt gedoopt, komt dat dichtbij.

Maar tegelijk roept het verhaal vragen op.

De ouders van het kind zijn al hoogbejaard.

Op een leeftijd waarop je normaal allang geen kinderen meer krijgt.

De naam die het kind krijgt doorbreekt alle tradities van die dagen.

En de vader, die maandenlang niet heeft kunnen spreken, krijgt plotseling weer stem.

Hier is iets uitzonderlijks aan de hand.

En het wordt het verhaal van de dag.

In de verre omtrek wordt erover gepraat.

Heb je het al gehoord van Zacharias en Elisabet?

En van hun kind?

Let maar eens op – daar zullen we meer van horen!

Inderdaad, daar zullen ze meer van horen!

Maar niet als het aan Zacharias had gelegen.

Hij was helemaal niet ontvankelijk geweest voor het grote nieuws.

Hij heeft een harde leerschool moeten ondergaan om te leren spreken.

Het grote nieuws van Advent – van het Koninkrijk dat komt – had lange tijd nodig om bij hem door te breken.

Maar toen het eenmaal zo ver was, was het een enorme verlossing!

U kent het verhaal.

Zacharias was ingeloot om dienst te doen in de tempel.

Daar mocht hij het reukoffer ontsteken.

Dat reukoffer was het symbool voor alle gebeden van Gods volk.

En al die gebeden waren samen te vatten in de roep: *Kom, HERE, kom!*

Kom om uw volk bevrijding te geven!

Kom en vestig uw Koninkrijk in ons midden!

Kom om deze chaotische wereld te vernieuwen!

En na dat gebed mocht de priester, mocht Zacharias, naar buiten gaan.

En aan het volk dat in de voorhof verzameld was mocht hij dan Gods zegen geven.

Met de bekende woorden van de priesterzegen:

De HERE zegene u en Hij behoede u.

*De HERE doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig.
De HERE verheffe zijn aangezicht over u en geve u vrede.*

Bij die zegen mocht het volk geloven dat hun gebeden waren gehoord.
En met die zegen mochten ze vol verwachting weer terugkeren naar hun huizen.
De HERE had rijke beloften gedaan.
De HERE zou zich aan zijn beloften houden.
Stil maar! Wacht maar! Alles wordt nieuw! De hemel en de aarde!

Maar die dag dat Zacharia in gebed het volk mag representeren gaat het anders.
Terwijl hij in gebed is verschijnt hem de engel Gabriël.
Hij komt van God met een rijke boodschap.
Zacharias, je gebed is verhoord!

Geweldig, vindt u niet?
Je bidt.
Je smeekt!
En je krijgt antwoord.
Een hemelse boodschapper komt je zeggen: *Je gebed is verhoord!*
Je krijgt waar je om vroeg!
Dan spring je toch een gat in de lucht?
Of niet soms?

Nee, Zacharias niet.
Je gebed is verhoord, zegt de engel Gabriël.
Elisabet, je vrouw, zal een zoon baren.
En je moet hem Johannes noemen – God is genadig!
Jouw zoon zal als een nieuwe Elia het volk tot zijn bestemming brengen.
Hij zal de komst mogen voorbereiden van de Bevrijder, die al zo lang wordt verwacht.
Waar je net nog namens het volk om hebt gesmeekt dat God hem zenden zou.

Nogmaals, wat een gebedsverhoring!
Allereerst de verhoring van een gebed van Zacharias en Elisabet persoonlijk.
Wat hebben ze verlangd naar een kind.
Wat een groot verdriet als dat verlangen niet wordt vervuld.
Als je in je omgeving blijde moeders ziet en zwangere vrouwen.
Maar jij blijft onvruchtbaar.
En elke maand is de teleurstelling groot.
Nee, nog niet.
Weer niet!
En de tijd dat je nog kinderen kunt krijgen wordt steeds korter.
Je bidt en je bidt.
Maar op den duur stop je met bidden.
Nu heeft het geen zin meer.
Nu zijn je kansen verkeken.

En dan zal het toch nog gebeuren?
Zacharias reageert sceptisch.

En de verhalen dan van Abraham en Sara en Isaäk?
Van Isaäk en Rebekka en hun tweeling Jakob en Esau?
Van Manoah en zijn vrouw, de ouders van Simson?
Van Elkana en Hanna, de ouders van Samuël?

O ja, prachtige verhalen!
Mooi om als priester over te preken.
En Zacharia zou ze vol overtuiging hebben doorverteld aan zijn zoon.
Als hij een zoon gekregen had...
Hij zou hem hebben verteld over alles wat God gedaan heeft – vroeger.
Hij zou hem hebben verteld over alles wat God zal doen – later.

Maar als de engel zegt wat hem en Elisabet nu gebeuren zal schudt hij zijn hoofd.
Nee!
Nee, zoiets gebeurde toen – in een grijs verleden.
Maar Zacharias is niet zo naïef om te geloven dat zoiets vandaag ook nog gebeurt.

Zacharias, je gebed is verhoord!

Maar dat is niet alleen dat allang verstomde gebed om een kind, een zoon.
Het gaat ook om dat gebed hier bij het reukoffer.
Dat gebed als vertegenwoordiger van Gods volk.
Om verlossing en bevrijding.
Om de Koning die Israël leiden zal.

Zacharias, ook dat gebed is verhoord!

En jouw zoon zal de heraut zijn van die grote Koning!

Hij zal de weg voor Hem banen en het volk gereedmaken voor de Heer!

En Zacharias zegt: *Nee, dat geloof ik niet.*

Neemt u mij niet kwalijk, boodschapper van God, maar ik zie niet hoe dat kan.

En hiermee valt Zacharias door de mand.

Zacharias, nota bene.

Van hem en Elisabet vertelt Lucas (vs. 6) dat zij vrome, gelovige mensen zijn!
Mensen die zich trouw aan alle wetten van de Heer hielden.
Dat is een loffelijk getuigenis.
Als zoiets van u of mij gezegd wordt mogen we in onze handen knijpen.

Maar op dit uiterst belangrijke moment in de geschiedenis van Israël valt Zacharias door de mand.

Hij faalt als representant van het volk van God.

Hij wordt uitgenodigd om bij te dragen aan de vervulling van Gods beloften.

En hij weigert dienst.

Als de vromen en gelovigen al zo zijn, hoe is het dan met de rest van Gods volk?

En de engel zegt: *Ik ben uitgezonden om goed nieuws te brengen.*

Maar omdat jij niet gelooft, zul je verstommen en niet kunnen spreken.

Hoe zal Zacharias een geloofwaardige boodschapper zijn als hij zelf de boodschap niet geloven kan?

Dus komt hij naar buiten en heeft hij niets te zeggen.

De zegen die nog nooit zo veelzeggend zou zijn geweest –

de HERE doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig –

waarin de naam van Zacharias' zoon in had mogen doorklinken –

Johannes – God is genadig!

die rijke zegen komt Zacharias niet over de lippen.

Wat een afgang voor Zacharias!

De enige keer in zijn leven dat hij geroepen wordt om te zegenen, blijft hij stom.

Hij heeft het wachtende volk niets te vertellen.

Hij verdwijnt van het toneel.

Maar ergens in zijn hoofd en in zijn hart klinkt het door – het woord van de engel.

Je zult niet kunnen spreken tot de dag waarop dit alles gaat gebeuren.

De engel had niet gezegd: *Zacharias, voor jou een ander!*

Als jij God niet gelooft, dan gaat God jou voorbij.

Nu sta jij er verder buiten – aan de zijlijn!

Nee, de engel had gezegd: *Je zult niet kunnen spreken tot de dag waarop dit alles gaat gebeuren.*

Dit alles: de geboorte van jouw zoon en het begin van de vervulling van Gods beloften.

Dat gaat gebeuren.

God laat zich niet stoppen.

Zijn beloften worden vervuld.

Ook als zelfs de vroomsten onder zijn volk het laten afweten.

Zijn plannen tot bevrijding van zijn volk en van de wereld gaan door.

God is genadig!

Vol liefde voor een volk dat die liefde keer op keer verspeelt.

Of doof is voor zijn woord.

En dan wordt het kind van Zacharias en Elisabet geboren.
En dan is er natuurlijk een kraamfeest!
Iedereen moet de kleine bewonderen.
Want dit kind is toch een wonder!
Dit had toch niemand verwacht?
Dat Elisabet nog zwanger zou raken?
Zou bevallen op haar leeftijd?
Dat hou je toch niet voor mogelijk?

Is deze bijzondere geboorte voor de mensen op kraamvisite ook een signaal geweest?
Lucas vertelt dat ze hoorden hoe barmhartig de Heer voor Elisabet was geweest.
Deze geboorte is niet natuurlijk.
Deze geboorte is een teken van Gods barmhartigheid.
Maar geldt dat in wezen niet voor elke geboorte?
De Bijbel zegt: Wij, mensen, leven niet van nature op aarde.
Maar we leven omdat God ons dit leven gúnt!
We leven van Gods gunst – uit genade alleen!
Daarom is elk moment in ons leven een bijzonder moment.
Een speciaal geschenk aan ons gegéven.
En zeker het krijgen van een kind is niet vanzelfsprekend.
Als je dat mag meemaken is dat een buitengewone genade van God.
En dat vieren de vrienden en familieleden met Zacharias en Elisabet mee.

Maar zullen ze er ook aan hebben gedacht dat in de geschiedenis van Israël veel grote figuren geboren zijn uit moeders die geen kinderen konden krijgen?
Isaäk, Jakob, Simson, Samuël.
En nu dit kind.
Zal er iets van spannende verwachting zijn geweest wat dit kind zal gaan betekenen?

Dan breekt de achtste dag aan.
Het kind van Zacharias en Elisabet zal besneden worden.
En op die dag zal het ook zijn naam krijgen.

Op 15 oktober werd de zoon dan de Deense kroonprins geboren.
Ik las in de krant dat de naam van de baby pas bij de doop bekend gemaakt zou worden.
En misschien gaat dat dan wel net zo als bij doop van prinses Alexia.
Toen vroeg de dominee aan Prins Willem-Alexander: *Met welke naam zal dit kind bekend zijn bij God en mensen?*
Toen noemde Willem-Alexander de vier namen van de prinses: Alexia Juliana Marcela Laurentien.
En drie van de vier namen komen uit de naaste familie van Willem-Alexander en Maxima.

Hoe zal het kind van Zacharias en Elisabet heten?
Dat is voor de familie en de kennissen geen vraag.
Zacharias is een voor de hand liggende naam.
Ook met een prachtige betekenis.
JHWH gedenkt.
Is God niet Zacharias en Elisabet gedachtig geweest?
Heeft Hij niet op bijzondere wijze naar hen omgekeken door hen dit kind te geven?
Kun je een mooiere naam voor dit kind bedenken dan de naam van de vader?

Maar Elisabet zegt: *Nee, Johannes zal hij heten!*
Johannes?
Maar Elisabet!
Dat druist tegen alle tradities in!
Niemand in jullie familie heet zo.
De aanwezigen op het besnijdenisfeest staan perplex.
Het is Elisabet kennelijk allemaal wat naar het hoofd gestegen.

Dus kijken ze allemaal naar Zacharias.
Heeft de oude man alles kunnen volgen?

Lucas vertelt dat ze hem beduiden te laten weten hoe hij het kind wilde laten noemen.
Dan lijkt er op te wijzen dat hij niet alleen zijn spraak verloren heeft.
Maar dat hij ook niet meer horen kan.
Hij is haast compleet onbereikbaar geworden.
Terecht gekomen in een volslagen isolement.

De straf die de engel hem heeft opgelegd is zwaar.
Hij kan niet spreken.
Hij kan geen verhaal meer vertellen.
Hij kan geen gebed meer uitspreken.
Hij kan geen lied meer zingen.
Hij – een priester nog wel – geroepen om stem van de traditie te zijn,
hij kan de rijke overlevering van Israël niet meer doorgeven.
Hij kan alleen nog maar gebaren maken.
Hij kan niet zeggen wat hij voelt, wat er in hem leeft.
De stem van de traditie is verstomd.
Hij moet weer als een leerling leren spreken.

Wat hebben die negen maanden voor hem betekend?
Hij maakt de zwangerschap van zijn vrouw mee.
Wat heeft dat met hem gedaan?
Er zal blijdschap zijn geweest.
Het ongedachte, niet meer verwachte gebeurt.
Elisabet is zwanger.

Maar er zal ook schaamte zijn geweest.
Als hij terugdenkt aan dat moment in de tempel.
Hoe had hij tegen de boodschapper van God durven ingaan!
Hoe had hij durven twijfelen aan de bekendmaking van het grote nieuws!
In die negen maanden leert hij veel over God.
Maar ook veel over zich zelf.
De man die bekend stond als vroom en gelovig.
Maar waar was zijn geloof geweest in de levende God, die wonderen doet?

Maar nu is dat geloof aan het groeien.
Gelijk op met de vrucht van Elisabet's schoot.
In negen lange maanden rijpt bij hem iets bijzonders.
Hij wordt zich bewust van de groei van het nieuwe leven.
Hij realiseert zich uit welke bron dit leven wordt gevoed.
Hij groeit toe naar een stellige overtuiging van Gods wonderwerk in het hier en nu!
God is niet alleen maar de God van vroeger.
God is niet alleen de God van straks.
Maar God is ook de God van vandaag!

Dan wordt zijn zoon geboren.
En Zacharia is er klaar voor.
De engel had gezegd: *Je zult niet kunnen spreken tot de dag waarop dit alles zal gebeuren.*
O, Zacharias is vol van de boodschap van God.
Zal hij nu kunnen spreken?
Het is bij hem gaan gisten.
Het barst bijna de sponningen uit.
Zijn ogen stralen als hij kijkt naar Elisabet en hun zoon.
Hij ziet de burenen en verwanten komen.
Hij ziet de verwondering en de vreugde op hun gezichten.
Hij ziet hun monden bewegen.
Elisabet knikt en straalt van de weeromstuit.
Waar hebben ze het precies over?
Wat zeggen ze van dit kind?
O, waarom kan hij nu nóg niet praten.
Hij heeft zoveel te vertellen.

Hij heeft zoiets geweldigs te vertellen.
De mensen weten nog niet half hóe bijzonder de geboorte van dit kind is.
Ze weten nog niet half wat God met dit kind, ja met heel zijn volk voor heeft.
Waarom, waarom kan hij zijn boodschap nog niet kwijt?

En opnieuw schaamt Zacharias zich diep.
Wat moet hij zwaar boeten voor zijn ongeloof.
Hij zal toch nog wel een kans krijgen?

Na negen maanden moet hij nóg acht dagen wachten.
Dan vindt de besnijdenis plaats van zijn zoon.
Hij ziet hoe iedereen kijkt naar Elisabet.
Nu zal zijn kind zijn naam krijgen.
Hij ziet de consternatie die plaats vindt.
Plotseling kijkt iedereen in zijn richting.
En ze kijken van hem weer naar zijn kind en naar Elisabet.
Verbaasd en verwonderd.
En hij begrijpt.
Elisabet heeft gezegd hoe hun zoon zal heten.
En de gasten op het besnijdenisfeest begrijpen dat niet.

Zacharias wil een schrijfplankje hebben.
En in de zachte was schrijft hij de naam van zijn zoon.
Met tranen in zijn ogen schrijft hij de naam van zijn zoon.
Johannes is zijn naam.
Johannes – God is genadig!
En of God genadig is.
Voor Elisabet, voor hem.
Maar bovenal voor Israël.
Het beloofde Koninkrijk komt – onweerstaanbaar.
Want God is genadig!
God keert zich naar een volk, verloren in schuld en ongeloof.
Van wie Zacharias zich één weet.

En dan, als Zacharias laat – maar niet té laat - zijn geloof belijdt, worden de boeien van zijn tong verbroken.
Zacharias spreekt, zingt, jubelt, verkondigt luid de grote Naam van de Heer die zich bekommert om zijn volk en het verlost.
En zo wordt de boodschap van de engel alsnog publiek gemaakt.
Door Zacharias' ongeloof was het negen maanden vertraagd.
Maar nu gaat het als een lopend vuurtje rond door het bergland van Judea.
God baant zichzelf een weg in deze wereld.
Dwars tegen het ongeloof in.
Zelfs van zijn trouwste kinderen.
Hij blijft aan zijn beloften onvoorwaardelijk trouw.

Wat een bemoediging in deze dienst waarin Senne Maas Gods beloften ontving.
Waarin wij allen herinnerd werden aan de beloften bij onze eigen doop gedaan.
Hoe vaak moeten we ons niet schamen voor onze twijfels?
Dat we zo weinig rekenen met Gods ingrijpen – vandaag.
Dat we zo weinig echt rekenen met zijn komst.
Laten we met net als Zacharias inkeren tot ons zelf.
Ons kleingeloof bekennen.
En dan met blijdschap belijden hoe genadig onze God is. AMEN.
11-12-2005